

[Indenrigs- og boligministeren.]

som byggeriet repræsenterer, er dog en faktor, der må tages i betragtning. Dette forbrug udgør antagelig 300—400 mill. kr.

Iøvrigt er der en sammenhæng mellem inflation og valutaforbrug. Af den overbeskæftigelse, som vi holdt i byggefagene i 1950 og 1951, kom der utvivlsomt en stærk inflatorisk påvirkning af hele vort lands prisniveau. Byggeriet blev dermed en af årsagerne til vore vanskeligheder med betalingsbalancen. Derfor spiller omfanget af vor byggevirksomhed en primær rolle i tilrettelæggelsen af landets valutapolitik.

Hvad prisudviklingen angår, kan vi vist fastslå, at vi her bevæger os på det centrale område af de foreliggende vanskeligheder. Fra januar 1950 til januar 1952 er byggeprisindekset steget fra 207 til 287 eller med næsten 40 pct.

Spørgsmålet er nu, hvorledes vi skal bemejstre denne uheldige prisudvikling. Nu er jeg meget vel klar over, at man kan anføre, at byggepriserne ikke er steget mere end priserne på en række andre goder, og at en meget stor del af prisstigningerne skyldes forhold, som vi i virkeligheden slet ingen indflydelse har på; det gælder f. eks. priserne på træ og metaller og på brændsel, som spiller en afgørende rolle for prissætningen i en række vigtige byggematerialer af dansk oprindelse.

Men det er i og for sig ikke noget argument for, at man kan lade prisspørgsmålet ligge. Forholdet er jo det, at medens et prisopsving for almindelige konsumvarer ofte let kan imødegås ved forbrugsomlægninger og besparelser, så gælder dette jo ikke for et gode som boligen. Hertil kommer, at prisudsving for almindelige konsumvarer normalt kun har en kortvarig konsekvens, medens konsekvensen for et så langsigtet investeringsgode som boligen bliver af en ganske anderledes permanent karakter. Prisopsving i byggeriet er derfor uhyre farlige ikke blot for producenten, men også for forbrugeren.

Der er for mig ingen tvivl om, at der ved siden af de udefra kommende prisstigninger vil kunne påvises en lang række prisbevægelser indenfor byggeriet, som i virkeligheden alene skyldes en „overfyldning“ af byggemarkedet, takket være en rigelig statslångivning og en investeringslyst indenfor de private erhverv, som har ligget væsentligt højere end normalt.

Hermed være ikke sagt, at de myndigheder, der har været sat til at vogte priserne indenfor statslånsbyggeriet, ikke har gjort

deres bedste for at holde prisniveauet nede. Heller ikke mener jeg — selvom jeg er blevet beskyldt for at mene det —, at vore boligselskabsdirektører for deres vedkommende skulle have undladt at gøre deres bedste for at holde et så lavt prisniveau som muligt, uanset at de personlig ikke har haft nogen økonomisk interesse deri.

Det, jeg mener, er, at et effektivt greb om tingene i prismæssig henseende vil vi først få, når vi igen når dertil, at der bliver en rimelig konkurrence på byggemarkedet. En sund konkurrence og den naturlige egeninteresse i at holde det lavest mulige byggeprisniveau hos de pågældende bygherrer er efter min opfattelse den eneste garanti for, at man kan komme de vildskud til livs, som i en lang række tilfælde og i adskillige år har været at finde på vore byggepladser.

Jeg er derfor ganske enig, når socialdemokratiet i sit nylig offentliggjorte forslag til en løsning af boligmisøren — jeg skal senere vende tilbage til dette forslag — stærkt peger netop på prisspørgsmålene, og det glæder mig, at socialdemokratiet for en gangs skyld ikke blot retter blikket imod branchens arbejdsgivere og leverandører, men også mod dens arbejdere.

Der har i den seneste tid været megen uro omkring fastsættelsen af akkorderne ved anvendelsen af nye byggemetoder.

Jeg erkender uden videre, at arbejderne bør have en rimelig andel i de fordele, de tekniske fremskridt giver samfundet. Men det tekniske fremskridt må først og fremmest sikre en billigørelse af varerne; dette gælder også boligbyggeriet. I byggefagene stilles undertiden sådanne krav, at de simpelthen forhindrer en forøget anvendelse af moderne teknik.

Når jeg nu for mit vedkommende giver tilsagn om at ville rette blikket mod mangel af de aftaler og kontraktlige forhold indenfor entreprenør- og leverandørkredse, som utvivlsomt i mange tilfælde har haft en meget uheldig indflydelse på prisudviklingen, venter jeg, at socialdemokratiet vil anvende sin autoritet til at ændre arbejdernes indstilling i disse akkordspørgsmål.

Jeg gentager: den første forudsætning for, at vi overhovedet skal få skabt rimelige forhold indenfor byggepriserne, må være genoplivelsen af konkurrencen, og jeg tilføjer, at en yderligere forudsætning må være den, at alle de, der er knyttet til denne branche, også vil medvirke til en rationalisering af dens produktionsforhold. Jeg ved, der er megen traditionel modvilje at overvinde, men jeg har på den anden side også tillid